

ENGELLİ SEYAHAT KILAVUZU

Herkes İçin Turizm Derneği
&
Yaşar Üniversitesi
2021

ENGELLİ SEYAHAT KILAVUZU

“Bu çalışma Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğın sorumluluğu tamamıyla Herkes İçin Turizm Derneği'ne aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.”

ÖNSÖZ

Sivil Toplum ve Üniversite İşbirliği Üzerine

Umarız elinize ulaştırabildiğimiz ya da bilgisini paylaşarak çevrimiçi ortamda paylaşmayı başarabildiğimiz engelli bireylerin seyahat deneyimlerini, çıkmazlarımızı ve önerilerimizi paylaştığımız kılavuzumuzu sizlerle buluşturabilmişizdir. Ülke nüfusumuzun yüzde on ikisini oluşturan ve düzenlemelerimizin, fiziksel altyapımızın yarattığı eşitsizliklerle hatta bilinçsizliklerimizle her gün yeni bir engel ile karşılaşan kalabalık bir grubumuzun seyahat sorunlarını ele aldık. Herkes İçin Turizm Derneği ve Yaşar Üniversitesi, İzmir Üniversiteleri Platformu Engelli Çalışma Grubu ile birlikte sivil toplum ve üniversite ortak çalışmasının bir ürünü olan seyahat kılavuzumuzun arkasında projelendirmeye kadar getirilen bir çalışma, ulusal ve uluslararası toplantılarımız ve sonuç raporlarımızla desteklenen bilimsel hazırlık, çokça gönüllülük ve motivasyonun bir araya getirdiği insanları ve kurumları bulacaksınız. Engelli çalışmalarına gönül veren tüm akademisyenlere ve sivil toplum gönüllülerine bu kılavuzun ete kemiğe bürünmesini sağlayan sevgili Özgür Saadet Doğan'a, Oğuzcan Sever'e, Buğçe Kamer Baybaş'a ve hepinize sonsuz teşekkürler.

Yarattığı farkındalığı yaşama geçirmek dileğiyle,

Prof. Dr. Huriye Toker

Yaşar Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları

Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

GİRİŞ

Herkes İçin Turizm Derneği olarak; etkinliklerimizde gördük ki seyahat eden engellilerin deneyimlerini paylaşacağı bir seyahat rehberine gereksinimi olduğunu tespit etmiştik. Bu eksikliği gidermek adına Sivil Düşün Programına başvuru yaptık. Sivil düşün programı tarafından Engelli seyahat kılavuzu çalışmamız kabul edildi. Biz bireylerin seyahat deneyimlerini her engel gurubunu ayrı ayrı küçük guruplar halinde online toplantılar yaparak bilgilerini ve deneyimlerini öğrendik. Toplantıların katılımcılarını da yılda en az bir kez seyahat edenlerden seçtik. Bu kılavuzun içerisinde :

1. Herkes İçin Turizm Derneği tanıtımı
2. Engellilik ve turizm ilişkisi
3. Ortopedik engellilerin seyahat deneyimleri
4. Görme engellilerin seyahat deneyimleri
5. Zihinsel engellilerin seyahat deneyimleri
6. İşitme engellilerin seyahat deneyimleri
7. Seyahat eden engellilerin hakları ve şikayet mekanizmaları
8. Destek veren kuruluşlar ve iş birliği yapılan kişiler

Bu çalışmada bize destek veren, bilgilerini ve deneyimlerini bizimle paylaşan herkese teşekkür ediyoruz.

Herkes İçin Turizm Derneği Adına
Dernek Bşk. Ali Aydoğmuş

İÇİNDEKİLER

Engellilik ve turizm ilişkisi	1
Ortopedik engellilerin seyahat deneyimleri	3
Görme engellilerin seyahat deneyimleri	10
Zihinsel engellilerin seyahat deneyimleri	17
İşitme engellilerin seyahat deneyimleri	22
Seyahat eden engellilerin hakları	24
Şikayet mekanizmaları	41
Türkiye plajlar listesi	50
Destek veren kuruluşlar ve iş birliği yapılan kişiler	53
Kaynakça	54

ENGELLİ İÇİN NİÇİN TURİZM

Turizm dendiğinde; hepimizin zihninde dinlenme, eğlenme, gezme, bilgilenme, spor vb. amaçlar doğrultusunda yapılan etkinlikler bütünü gibi tanımlamalar canlanır. Bir başka bakışla turizm; insanın, bedenini ve zihnini yenileyen, insanı; kültürel ve doğal güzelliklerle besleyen, en önemlisi de insanın toplumsallaşması sürecine hizmet eden oldukça gerekli bir yaşam alanıdır.

Turizmin insanların kaynaşması, toplum olması yönündeki rolü; bu toplumun önemli bir parçası olan engelli bireylerin, toplumda var olma, üreten olma çabasına da hizmet etmelidir. Biz engelliler; mücadelemizi, eğlencemizi, gezimizi engelsizlerle birlikte gerçekleştirmek, sorunları ve zorlukları engelsizlerle tespit etmek ve birlikte çözüm üretmek istiyoruz. Nitekim bizler, özel bir uygulama istemiyoruz. Yalnızca turizm alanlarının, engelli bireylerin de gereksinimleri dikkate alınarak düzenlenmesini ve yapılandırılmasını istiyoruz.

Nasıl ki siz bugün Efes'e gelen bir Rus gruba Almanca bilen bir rehber görevlendiremezsiniz; bir engelli de fiziki, görsel ve işitsel erişimden yoksun bir turizm alanından, engelli bilinci yetersiz olan bir rehber eşliğinde yapılan bir etkinlikten sağlıklı bir sonuç elde edemez.

"Bu yol, yalnızca engellilerin yürüyeceği bir yol değildir. Bu yol, ilgililer ve engelsizlerle birlikte yürünmesi gereken bir yoldur. ilgililerin ve engelsizlerin katkılarıyla daha da güçlenecek, daha da zenginleşecektir ve nihayet engelsizlerin el vermesiyle faaliyetlerimiz daha da anlam kazanacaktır."

Engellileri turizm alanlarına göre dizayn edemeyeceğimize göre, turizm alanlarını engellilerin kullanımına uygun hale getirmek için çabalamaya devam edeceğiz. İnadına turizm alanlarında olacağız.

ORTOPEDİK ENGELLİLERİN SEYAHAT DENEYİMLERİ

Bu bölümdeki bilgiler yılda en az bir kez seyahat eden ortopedik engelli bireylerden elde edilmiştir.

Ortopedik engelliler, seyahatlerini planlarken çoğunlukla internetten araştırma yapmaktadırlar. Ancak internette yaptıkları araştırmayı, bilgiler yanıltıcı olabileceği nedeniyle güvenilir bulmayıp seyahatleri öncesinde konaklamayı planladıkları mekânlara iletişim kanalları aracılığıyla ulaştıklarını bildirmektedirler. Bireylerin mekânın erişilebilirlik açısından uygunluğunu, erişilebilir oda, banyo ve tuvaletlerin, rampaların varlığı gibi konularda teyit etme ihtiyacı duymaktadırlar. Bununla beraber, söz ile gerçekleşen doğrulamalardan emin olamayıp kullanacağı hizmetlerin varlığını teyit edebilmek için çalışanlardan teyit amaçlı kendisine fotoğraf gönderilmesini rica edenler de bulunmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu seyahatlerini planlarken Ortopedik engelli arkadaşlarının deneyimlerinden yararlandıklarını ifade etmiştir.

Ortopedik engelli gezginler, seyahatleri öncesinde kaygılarını en aza indirgeyecek yukarıdaki planlama süreçlerini yapmaktadırlar. Katılımcıların büyük çoğunluğu kısa mesafeli gerçekleştirecekleri seyahatlerde kendi özel araçlarını kullanmaktadırlar.

Ortopedik engelli bireyler uzun mesafeli yolculuklarda, kendi özel araçlarını kullanmayı tercih ettiklerini dile getirmişlerdir. Katılımcılar, ulaşım aracı olarak uçakların, yeterli hizmet kalitesini sağladığından öncelikli olarak tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Fiziksel engeli olan bireyler son yıllarda hızlı trenlerin artması ve erişilebilirlik alt yapısının engellilere uygun olması nedeni ile bu araçları da tercih ettiklerini ifade etmişlerdir.

Ülkemizde en yaygın araçlar olan otobüsler, engelli bireyler için yeterli erişilebilirliği (çok basamaklı) olmadığından en az tercih edilen ve zorunda kalmadıkça tercih edilmeyen araçlar olarak sınıflandırılmıştır. Yine hızlı trenler dışındaki trenlerin ve istasyonların engelli bireyler için gerekli fiziksel erişilebilirlik olanağı bulunmadığından zorunlu haller dışında tercih edilmediği dile getirilmiştir.

Not: Uçak ve hızlı trenlerde engellilere özel uygulamalar şirket ve yerlere göre değişiklik gösterebilmekte, dolayısıyla seyahat etmeden önce mutlaka ilgili kuruluşla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Şehir içi ulaşımda ise, ortak kanaat raylı sistemlerin erişilebilirliğinin engelli erişimine uygun olduğu yönündedir. Yeni alınan vapur ve belediye otobüslerinin de engelli erişimine uygun olduğu belirtilmiştir. Bazı şehirlerin akıllı uygulamalarında erişilebilir toplu taşıma araçlarına ve engelli erişimine uygun yerlere ait bilgiler verdiği de belirtilmiştir.

Engellilerden oluşan spor takımları, kültür gezisi gibi grup seyahatlerinde şehir içi şehirler arası yolculuklarda özel kiralanmış otobüsler yaygın olarak kullanılmaktadır. Özel araçlarla seyahatlerde molalar, düz ayak tesislerde ya da engelli erişimine uygun standartlara uygun engelli tuvalet hizmeti veren benzin istasyonlarının bulunduğu yerlerde verilmektedir.

Ortopedik Engelliler, konaklama tercihlerinde öncelikle engelli erişimine uygun ve kullandığı yardımcı aracı (tekerlekli sandalye, koltuk değneği vb.) ile rahat hareket edeceği yerleri tercih etmektedirler. Parlak ve kaygan zeminli konaklama yerlerini tercih etmemektedirler. Ortopedik Engelli gezginlerin kendi zevkleri ve yaşam tarzlarına göre konaklama yeri tercihleri de çeşitlilik göstermektedir.

Kimi katılımcılarımız tesis içeresinde yürüme mesafesi az, küçük konaklama yerlerini butik pansiyon gibi yerleri tercih etmektedir. Kimi katılımcılar da sosyal donatı alanları bol engelli erişimine uygun büyük konaklama tesislerini kendileri için uygun seçenek olarak görmektedirler.

Konaklama tesisinde havuz asansörü, engelli plaj sandalyesi gibi özel donatıların varlığı konusunda işletmeden bilgi talep etmektedirler. Bütün katılımcıların üzerinde özel hassasiyetle durdukları nokta engelli odasının özelliklerinin kontrol edilmesidir. Engelli odasındaki tutamaklı duş oturağı gibi malzemelerin odaya girildiğinde sağlamlığının kontrolünün gezgin tarafından yapılması gerektiğini ifade etmektedirler.

Bireyler, özelikle spor veya toplantı nedeniyle gidilen yerlerde engelli erişimine uygun olamayan oteller söz konusu olduğunda ve otelin engelli odaları bulunmadığı hallerde; işletmeden sağlam duş oturağı gibi yardımcı araçları talep ederek çözümler geliştirmektedirler. Ayrıca oda içerisinde hareketi kısıtlayıcı eşyaların yerleri değiştirilerek hareket kabiliyeti arttırıldığı da belirtilmiştir. Oda içeresinde duş alma imknı yoksa sa yıkama bonesi gibi yardımcı çözümlerle ihtiyaç giderilebilmektedir.

Katılımcılar seyahatlerinde boş zamanlarında kitap okumaktan; yerel lezzetleri ve kültürü keşfetmekten, müzeleri, arkeolojik alanları gezmekten; termal tesislere gitmekten, eğer imkân sağlanırsa tekne gezisi yapmaktan, macera etkinliklerine katılmaktan hoşlandıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılar, son yıllarda müzeler, antik kentler gibi bazı alanların engelli erişimine uygun hale getirilmesi için çalışmalar yürütüldüğü onun için ilgili yerlerle iletişime geçilirse umulmadık güzel alanlar görme fırsatı elde edilebileceğini belirtmişlerdir.

Ortopedik Engelli Bireylerin Karşılaştığı Problemler ve Çözüm Yolları

Katılımcılar, zorlandığı alandaki ihtiyaçlarını, hizmet aldıkları kurum ve kuruluşların şikâyet mekanizmalarını kullanarak giderdiklerini ifade etmişlerdir. Bu duruma ek olarak, refakatçileriyle, seyahate birlikte katıldıkları aile veya arkadaş gruplarıyla veya yalnız iseler çevredeki duyarlı vatandaşların aracılığıyla zorlandıkları alanlardaki ihtiyaçlarını karşılama yönünde çözüm odaklı hareket ettiklerini de ifade etmişlerdir.

İletişim kazaları ile karşılaştıklarında, aile, arkadaş veya çevredeki insanlar aracılığıyla çözüm ürettiklerini dile getiren katılımcılar olduğu gibi, hizmet aldıkları kurum ve kuruluşların personellerine şikâyetlerini ileterek çözüm üreten katılımcılar da bulunmaktadır.

Pek çok katılımcı seyahati sırasında deneyimlediği olumsuz durum ve olayları yetkili mercilere, ya hizmet aldığı kurum ve kuruluşun yetkililerine ya da ilgili belediye, valilik gibi resmî kurumlardaki mercilere ilettiklerini ifade etmişlerdir.

Şikayetlerde bulunan katılımcılar şikayetlerini yapıcı biçimde ifade ederek çözüme odaklanarak dile getirdiklerini belirtmektedirler. Bu yöntemin problemlerini büyük oranda çözüldüğü gibi ilerleyen süreçlerde de ilişkilerin devamını kolaylaştırdığını dile getirmektedirler.

Engelliler her türlü zorluğa rağmen seyahat etmektedirler. Çalışmada yer alan engelli katılımcılar pek çok zorlukla karşılaştıklarını dile getirmişler ve tüm bunlara rağmen tüm katılımcılar bundan sonra da seyahat etmeye devam edeceklerini belirtmişlerdir.

GÖRME ENGELLİLERİN SEYAHAT DENEYİMLERİ

Bu bölümdeki bilgiler yılda en az bir kez seyahat eden görme engelli bireylerden elde edilmiştir.

Görme engelliler, seyahat planlama sürecinde internet üzerinden gezi blogları, seyahat acenteleri ve benzeri web sayfalarını inceleyerek karar almaktadır. Planlama aşamasında göz önüne aldıkları temel konularının başında seyahat planlamaları gelir. Seyahat planlamalarını yaparken lokasyona ilişkin yorumlara ve oraya daha önce gitmiş arkadaşlarının deneyimlerine başvurarak karar almaktadırlar.

Gidilecek rotadaki endişeler için navigasyonun kullanılmasının önemi vurgulanmıştır. Blind Square uygulaması katılımcılar tarafından tavsiye edilmektedir zira gidilecek noktanın çevresinin simülasyonunun yapılması ve fikir sahibi olunması açısından önem arz etmektedir.

Uygulama olarak Google çevrim dışı haritalar hizmeti sıklıkla başvuru alan uygulamalar arasındadır. Yine Move it adlı uygulama da haritalandırma yaptığından katılımcıların faydalandıkları başka bir araçtır.

Görme engelli gezginler özellikle yurt dışına çıktıklarında gitmeden önce o ülke dili ile günlük ihtiyacı karşılayacak basit kelime ve cümleleri Braille not halinde hazırlamaktadırlar.

Yukarıdaki gibi detaylı bir planlama biçiminde görme engellilerin seyahatteki kaygılarını en aza indirmektedir. Görme engelliler seyahatlerinde hava, kara ve tren olarak tüm ulaşım araçlarını tercih etmektedirler. Burada belirleyici faktör sağlanan ekonomik kolaylıklardır. Aynı zamanda bilet alınacak şirketlerin web sitelerinin erişilebilir olması önemli bir noktadır.

Görme engelli gezginler kimseye bağlı kalmadan online hizmet almayı önemsemektedirler. Görme engelli gezginler tarafından hava yolu tercih ediliyorsa götürülecek valiz için belirteç önem teşkil etmektedir. Belirteçler: uzaktan kumandalı anahtar bulucu gibi teknolojik cihazlar olabileceği gibi; fark edilmesi ve tarifi kolay renklerdeki valiz tercihleri ya da uzaktan kolay görülecek şekilde valizin üzerine yapıştırılacak bir yazı benzeri görselin de belirteç olarak kullanılabileceği belirtilmiştir.

Havalimanı, otogar gibi geniş ve insan popülasyonunun olduğu yerlerde bina içi navigasyon sistemi varsa onların kullanılması yoksa da görevli personelden destek istenmesi ancak herhangi bir olumsuzlukla karşılaşmamak için çok zorunda kalmadıkça görevliler dışında kimseden destek almamaları tavsiye edilmektedir. Benzer yöntemin özellikle kara yolu ulaşımında mola noktaları için de yararlı olacağı belirtilmiştir.

Mola verildiğinde ihtiyaçların giderilmesi konusunda, bazı katılımcılar, engelli tuvaletlerinin bedensel engelliler için olduğunu bilmelerine rağmen bulması kolay ve daha hijyen olduğunu düşündüğü için bütün ulaşım noktalarında engelli tuvaletlerini kullandıklarını belirtmişlerdir.

Şehri içi ulaşımında ise raylı sistemlerin diğer toplu taşıma araçlarına göre daha kolay seyahat imkanı sağladığı vurgulanmıştır. Özellikle şehir içi ulaşım sırasında sıkça cep telefonlarındaki toplu taşıma uygulamalarına başvurulduğu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Görme Engelli gezginlerin kendi zevkleri ve yaşam tarzlarına göre konaklama yeri tercihleri de çeşitlilik göstermektedir. Ancak toplu taşımaya yakınlık özellikle raylı sisteme önem arz etmektedir.

En önemli husus otel oryantasyonudur. Otelde verilen kartların otel odasını nasıl açtığı konusunda, manyetik alanı olan kartlara bant yapıştırarak kullanım yönü kolaylığı elde ettiklerini ifade etmişlerdir. Oda numarasının yazdığı levha, kabartılı mı, kabartılıysa nereye montajlı olduğuna dikkat çekmişler, kabartılı değilse kendilerinin anlayacağı bir ip ucu belirleyerek (kapıya bir cisim yapıştırmak veya kaçınıcı kapı olduğunu belirlemek) kolaylaştırdıklarını ifade etmişlerdir. Oda oryantasyonu (temizlik ürünleri kumanda gibi malzemelerin yeri, eşyaların yerinin sabit kalması ve değiştirilmemesi) için görevlileri uyardıklarını belirtmektedirler. Binada sürekli kullanılan (asansör, merdiven benzeri unsurların nerede olduğu ile ilgili bilginin edinilmesinin önemine değinmişlerdir. Tesis imkanlarından eksiksiz faydalanmak için mutlaka uygun bir görevli ile sosyal donatı (farklı havuz ve restoranlar) gibi alanları tanımak için oryantasyon aldıklarını belirtmektedirler. Ancak özellikle yurt dışı seyahatinde yaşanabilecek aksaklıları göz önüne alarak konakladıkları otelin kartını yanlarında bulduklarını ve konakladıkları otelden ziyaret edecekleri yere giderken gidiş güzergâhını yerel dilde bir kâğıda not ettirdiklerini de dile getirmektedirler.

Ayrıca turizm acentesiyle gidildiyse orada bürosunun yerini iyi öğrenip iletişim bilgilerini edinmenin seyahati önemli ölçüde kolaylaştırdığını belirtmişlerdir.

Katılımcılar seyahatlerinde boş zamanlarında kitap okuduklarını; yerel lezzetleri ve kültürü keşfederek, müzeleri, arkeolojik alanları gezdiklerini; paraşüt, kano, tekne, gibi aktiviteler yaptıklarını belirtmektedir. Kano gibi aktivitelerde zaman zaman görme engeli olan bireyler çekimser yaklaşmışsa da ciddi bir probleme rastlanmadığı vurgulanmıştır. Açık hava müzesi gezilerinde dokunma engeli ile karşılaşmadıklarından daha tercih edildiği belirtilmektedir.

Görme Engelli Bireylerin Karşılaştığı Problemler ve Çözüm Yolları

Görme engelli katılımcılar tatillerinde en çok plajlarda zorlandığını belirtmişlerdir. Denizden çıktıklarında plajdaki eşyalarını bulmak için beyaz bastonlarını eşyalarının bulunduğu bölgeye dikerek duyarlı vatandaşların yardımı ile bulabildiklerini belirtmişlerdir. Bir başka yöntem olarak, su eğlence araçlarının ya da derinliği belirten ipin yakınına özel eşyalarını bırakarak bulmayı kolaylaştırdıklarını söylenmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerle birlikte, zil, belirteç, wireless kapı zili, blind square gibi yöntemlerden faydalandıklarını da belirtmişlerdir.

Az görenler, kendilerinin görme engelli olarak anlaşılmamasından ötürü yaşadıkları sıkıntılardan dolayı gittikleri yerlerde kendilerinin engel durumuna ilişkin bilgi vererek destek istediklerini dile getirmişlerdir. Katılımcılar, zorlandığı alandaki ihtiyaçlarını, hizmet aldıkları kurum ve kuruluşların şikâyet mekanizmalarını kullanarak giderdiklerini ifade etmişlerdir.

Bu duruma ek olarak, refakatçileriyle, seyahate birlikte katıldıkları aile veya arkadaş gruplarıyla veya yalnız iseler çevredeki duyarlı vatandaşların aracılığıyla zorlandıkları alanlardaki ihtiyaçlarını karşılama yönünde çözüm odaklı hareket ettiklerini de ifade etmişlerdir.

İletişim kazaları ile karşılaştıklarında, aile, arkadaş veya çevredeki insanlar aracılığıyla çözüm ürettiklerini dile getiren katılımcılar olduğu gibi, hizmet aldıkları kurum ve kuruluşların personellerine şikâyetlerini ileterek çözüm üreten katılımcılar da bulunmaktadır.

Pek çok katılımcı seyahati sırasında deneyimlediği olumsuz durum ve olayları yetkili mercilere, ya hizmet aldığı kurum ve kuruluşun yetkililerine ya da ilgili belediye, valilik gibi resmî kurumlardaki mercilere ilettiklerini ifade etmişlerdir. Şikayetlerde bulunan katılımcılar şikayetlerini yapıcı biçimde ifade ederek çözüme odaklanarak dile getirdiklerini belirtmektedirler. Bu yöntemle problemlerini büyük oranda çözdükleri gibi ilerleyen süreçlerde de ilişkilerin devamını kolaylaştırdığını dile getirmektedirler.

Engelliler her türlü zorluğa rağmen seyahat etmektedirler. Çalışmada yer alan engelli katılımcılar pek çok zorlukla karşılaştıklarını dile getirmişler ve tüm bunlara rağmen tüm katılımcılar bundan sonra da seyahat etmeye devam edeceklerini belirtmişlerdir.

ZİHİNSEL ENGELLİLERİN SEYAHAT DENEYİMLERİ

Zihinsel engellilerin seyahat deneyimlerini oluşturulurken refakat eden bireylerden elde edilen bilgiler doğrultusunda bu bölüm hazırlanmıştır.

Zihinsel engelli grubunun en önemli özelliği, bütün planlamayı ve seyahat süreçlerini zihinsel engelli bireylerin refakatçıları yada grup yöneticileri hazırlamaktadır. Zihinsel engelli refakatçıları seyahat planlaması yaparken internetten araştırma yaptıklarını belirtmişlerdir. Seyahatteki planlama öncelikli olarak zihinsel engelli bireyin hobileri ve fobileri dikkate alınarak yapılmaktadır.

Zihinsel engelli bireyler kendi arkadaşları ile bir arada bulunmaktan keyif aldıkları için grup halinde hareket etmeyi tercih ettiklerinde belirtir ve buna göre planlama yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Ayrıca katılımcılar tarafından bireysel seyahatlerin de olduğu söylenmiştir. Araştırmalar yapıldıktan sonra gidilecek yere karar verilince ilgili tesisle iletişime geçip; zihinsel engelli bireyin hoşuna giden etkinlikleri teyit ettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca zihinsel engelli bireyin hoşlanmadığı (kanatlı hayvan) benzeri şeylerin olup olmadığını öğrenerek tatil rezervasyonunu yaptıklarını söylediler.

Rezervasyondan sonra zihinsel engelli bireyi hazırlama sürecinin de ise gidilecek yerin resimleri, eğlence alternatifleri ile zihinsel engelli birey için şablonlar oluşturarak 10 -15 gün önceden hazırlık yapmaya başladıklarını ifade etmişlerdir.

İyi bir tatil yapabilmek için öncesinde zihinsel engelli yakınları detaylı bir araştırma yaparak endişelerini en aza indirip yola çıktıklarını belirtmişlerdir. Zihinsel engelli bireylerin seyahatlerinde öncelik tercihi özel araç olmaktadır. Ancak özel aracın kullanılamayacağı durumlarda uçak, tren, otobüs gibi toplu taşıma araçlarını kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Erkek zihinsel engelli bireye annesinin refakat etmesi durumunda tuvalet ihtiyacı için ulaşım noktalarındaki mevcut tuvaletlerden ayrı konumlandırılmış engelli tuvaletlerini tercih etmektedirler.

Zihinsel engelli bireyler uzun süreli bir yerde sabit kalmaktan sıkıldıkları için bilet alım süreçleri gibi sırayla işlem yapılan yerlerde sıranın önüne geçme haklarını kullandıklarını belirtmişlerdir.

Zihinsel engelli bireylerin refakatçıları ile birlikte seyahat ettiği, seyahatte tercihlerin, zihinsel engelli bireyin hoşlandıklarına göre yapıldığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Zihinsel engelli bireylerin de kendi zevkleri ve yaşam tarzlarına göre konaklama yeri tercihleri de çeşitlilik göstermektedir.

Zihinsel engelli bireylerin genellikle müzikli eğlence yerlerinden hoşlandıklarını, bunun yanı sıra farklı eğlence aktivitelerinde yapabildikleri belirtilmiş ve seçenekleri buna göre değerlendirdikleri ifade edilmiştir.

Katılımcılar seyahatlerinde boş zamanlarında fotoğraf çekmekten, yerel lezzetleri ve kültürleri keşfetmekten, müzeleri, arkeolojik alanları gezmekten, paraşüt, kano, tekne, gibi aktiviteler yapmaktan hoşlandıklarını belirtmişlerdir. Paket turlara katılmayı pek tercih etmediklerini çünkü bu gibi turların planlanmış bir akışı, hızlı bir tur programının olduğunu, tura ayak uydurmakta zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Zihinsel Engelli Bireylerin Karşılaştığı Problemler ve Çözüm Yolları

Zihinsel engellilerin özellikle seyahatleri esnasında toplumun normal diye tanımladığı davranışların dışında bir davranışta bulunması halinde, istenmedik tepkiler ile karşılaştıldığı belirtilmiştir. İşletme hizmet planlamalarının zihinsel engellileri gibi ikinci bir kişinin desteğine ihtiyaç duyacağı ön görülmediğinden yapılabildiği (iki erkeğin aynı odada kalması) gibi durumlarında ortaya çıktığı katılımcılar tarafından söylenmiştir.

Zihinsel engelli bireylerin seyahatte karşılaşılan sorunların çok büyük bir kısmının yapıcı iletişim kurularak çözüldüğü katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Refakatçilerin kendi engelli yakınlarını iyi tanımaları ve engelli bireyi sıkmadan davranışlarını takip edebildiklerinde, seyahatlerinde karşılaştıkları tüm problemleri çözebildikleri belirtilmiştir.

Katılımcılar, zorlandığı alandaki ihtiyaçlarını, hizmet aldıkları kurum ve kuruluşların şikâyet mekanizmalarını kullanarak giderdiklerini ifade etmişlerdir. Bu duruma ek olarak, seyahate birlikte katıldıkları aile veya arkadaş gruplarıyla veya çevredeki duyarlı vatandaşların aracılığıyla zorlandıkları alanlardaki ihtiyaçlarını karşılama yönünde çözüm odaklı hareket ettiklerini de ifade etmişlerdir.

İletişim kazaları ile karşılaştıklarında, aile, arkadaş veya çevredeki insanlar aracılığıyla çözüm ürettiklerini dile getiren katılımcılar olduğu gibi, hizmet aldıkları kurum ve kuruluşların personellerine şikâyetlerini ileterek çözüm üreten katılımcılar da bulunmaktadır.

Pek çok katılımcı seyahati sırasında deneyimlediği olumsuz durum ve olayları yetkili mercilere, ya hizmet aldığı kurum ve kuruluşun yetkililerine ya da ilgili belediye, valilik gibi resmî kurumlardaki mercilere ilettiklerini ifade etmişlerdir.

Şikâyetlerde bulunan katılımcılar şikâyetlerini yapıcı biçimde ifade ederek çözüme odaklanarak dile getirdiklerini belirtmektedirler. Bu yöntemin problemlerini büyük oranda çözüldüğü gibi ilerleyen süreçlerde de ilişkilerin devamını kolaylaştırdığını dile getirmektedirler.

Zihinsel engelli bireyin olduğu aileler her türlü zorluğa rağmen seyahat etmektedirler. Çalışmada yer alan refakatçılar pek çok zorlukla karşılaştıklarını dile getirirken tüm bunlara rağmen bundan sonra da seyahat etmeye devam edeceklerini belirtmişlerdir.

İŞİTME ENGELLİLERİN SEYAHAT DENEYİMLERİ

Bu bölümdeki bilgiler yılda en az bir kez seyahat eden işitme engelli bireylerden elde edilmiştir.

İşitme engelliler, seyahatlerini planlarken çoğunlukla internetten araştırma yapmaktadırlar. İşitme engellilerin oluşturduğu sosyal medya hesaplarını takip ederek planlamalar yapmaktadırlar.

Katılımcıların büyük çoğunluğu seyahatlerini planlarken kendileri gibi işitme engelli olan arkadaşlarının deneyimlerinden yararlandıklarını ifade etmiştir. Ayrıca tercümanlardan da destek almaktadırlar.

Gidecekleri yerlerde bildikleri bir tercüman varsa tatil tercihlerini tercümana zor durumlarda ulaşacak şekilde planlamaktadırlar.

İşitme engelliler konforlu olması bakımından uçağı tercih etmektedirler ancak fiziksel olarak erişim problemi yaşamadıkları için ulaşım aracının fark etmediğini de eklemiştirler. Kurumsal tavsiyelere ve işitme engellilerin tavsiyelerine göre firmalara önem verdiklerini belirtmişlerdir.

İşitme engelli bireyler genellikle gezmeyi çok sevdiklerini belirtmişlerdir. Fotoğraf çekebilecekleri yerleri, yerel lezzetleri ve kültürleri keşfetmekten, müzeleri, arkeolojik alanları gezmekten, tekne gezisi yapmaktan, macera etkinliklerine katılmaktan hoşlandıklarını belirtmişlerdir. İşaret dili ile çeviri yapılan yerleri özellikle tercih etmektedirler.

İşitme Engelli Bireylerin Karşılaştığı Problemler ve Çözüm Yolları

Problemleri refakatçileriyle, seyahate birlikte katıldıkları aile veya arkadaş gruplarıyla çözmektedirler. Bununla birlikte yalnızlar ise yazarak ya da ulaşabilecekleri çevirmen varsa onu arayarak sorunlarını çözdüklerini belirtmişlerdir.

İşitme engelliler her türlü şikayetlerini sosyal medya aracılığı ile yapmakta ve bunun daha etkili olduğunu belirtmektedir. İşitme Engelliler her türlü zorluğa rağmen seyahat etmektedirler. Zorlansalar da katılımcıların tamamı bundan sonra da seyahat etmeye devam edeceklerini belirtmişlerdir.

ENGELLİ BİREYLERİN TURİZM KAPSAMINDAKİ HAKLARI

Şehirler Arası Otobüs Şirketlerinde Engelli Yolcu İndirimi Nasıl Uygulanmaktadır?

Şehirler arası otobüs yolculuğu yapacak %40 ve üzeri engelliler için tüm şehirler arası otobüs yolculuğu hizmeti veren şirketler tarafından Karayolları Taşıma Yönetmeliği'nin 56. maddesinin 11. Fıkrasına göre geçerli bilet ücret tarifesi üzerinden indirim yapılmaktadır. Otobüs şirketleri, en az %40 oranında engelli olduğunu belgeleyen kişilere; 20 koltuğa kadar olan taşıtlar için 1 kişiye, 20 koltuktan fazla koltuğa sahip taşıtlar için ise en fazla 2 kişiye, geçerli ücret tarifesi üzerinden bilet ücretinde %40 indirim uygular. Ancak, aynı taşıtla taşınacak engelli yolcu sayısının 20 koltuğa kadar olan taşıtlarda 1'den fazla, 20 koltuktan fazla koltuğa sahip taşıtlarda ise 2'den fazla olması halinde, her fazla engelli yolcu için, geçerli ücret tarifesi üzerinden bilet ücretinde %30 indirim uygulanır.

Bu fıkraya uymayan yetki belgesi sahiplerine 5 uyarma verilir (8 Ocak 2018, Resmi Gazete Sayı: 30295)(1). Bu indirim, engelliler adına yönetmelikle belirlenmiş kanuni bir haktır ve sık karşılaşıldığı üzere otobüs şirketlerinin “Engellilere indirimimiz yok” deme hakları bulunmamaktadır.

Engelli Yolcu İndirimi ile Otobüs Bileti Nereden Alınır?

Engelli yolcular için otobüs biletleri firmaların çağrı merkezleri ya da internet üzerinden alınamamaktadır. Biletleri firmaların satış noktalarından engelli kartı, engelli raporu veya engelli olduğunuzu gösterir resmi bir belge ile almalısınız. Ayrıca otobüslerde refakatçi indirim bulunmamaktadır.

Hava yolları hizmetlerinde engelli yolcuların hakları nelerdir?

TC Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na bağlı olan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından 3 Aralık 2011 tarihinde yayınlanan Havayolu İle Seyahat Eden Yolcuların Haklarına Dair Yönetmelik'in (SHY-YOLCU)2 onuncu maddesinde hizmet hakkı tanımlanmıştır. Bu maddeye atıfta bulunulması halinde, aşağıdaki hizmetler yolculara bedelsiz olarak sağlanır.

a) Bekleme süresine uygun olarak;

(1) İki ila üç saat arası gecikmelerde, makul ölçüde sıcak ve soğuk içecekler,

(2) Üç ila beş saat arası gecikmelerde sıcak ve soğuk içecekler ile günün zamanına göre kahvaltı veya yemek,

(3) Beş saat ve üzeri gecikmelerde sıcak ve soğuk içecekler ile günün zamanına göre kahvaltı veya yemek, ilave sıcak ve soğuk içecekler ile ilave hafif ara yemeği.

b) Bir veya daha fazla gece konaklamanın gerekli hale geldiği durumlarda veya yolcu için ilave bir konaklamanın gerekli hale geldiği durumlarda, otelde veya uygun bir konaklama tesisinde konaklama.

c) Havaalanı ve konaklama yeri (otel veya benzeri) arasındaki ulaşım.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlere ilaveten, yolculara ücretsiz olarak süre kısıtlaması olmaksızın iki telefon görüşmesi, faks mesajı veya e-posta hizmeti teklif edilmesi zorunludur.

(3) Uçuşu icra eden hava taşıma işletmesi, özellikle **hareket kabiliyeti kısıtlı kişiler** ve refakatçileri ile tek başına seyahat eden çocukların bu maddede belirtilen ihtiyaçlarının karşılanması sırasında özel ilgi göstermek zorundadır

Yine aynı yönetmeliğin 15. Maddesine göre yolculara haklarını bildirme yükümlülüğü bulunmaktadır. Buna göre;

(1) Uçuşu icra eden hava taşıma işletmesi, uçuş öncesi kontrol (check-in) işlemi sırasında, “Uçağa kabul edilmediğiniz, uçuşunuz iptal edildiği veya en az iki saat tehir edildiği takdirde, alacağınız hizmetler ile ilgili haklarınızı belirten metni check-in kontuarından veya uçağa biniş kapısından isteyiniz.” ifadesini içeren Türkçe ve İngilizce bir bildirim okunaklı bir şekilde yolcular tarafından açıkça görülebilmesini sağlamak zorundadır.

(2) Yolcuyu uçağa kabul etmeyen veya bir uçuşu iptal eden hava taşıma işletmesi, etkilenen her yolcuya bu Yönetmeliğe göre tazminat ve yardım kurallarını belirleyen yazılı bir bildirim sunmakla yükümlüdür. Ayrıca, uçuşu icra eden hava taşıma işletmesi en az iki saatlik bir tehirden etkilenen her yolcuya bu kapsamda sözlü, yazılı ve veya elektronik formatta olarak bildirmekle yükümlüdür.

(3) Bu maddede belirtilen hükümler, **görme engelli kişiler** için uygulanırken uygun alternatif yöntemler kullanılır.

Ayrıca aynı yönetmeliğin 12. maddesi hareket kabiliyeti kısıtlı veya özel ihtiyaçları olan kişiler için özel tedbirler alınması gerektiğini vurgular. Buna göre;

(1) Uçuşu icra eden hava taşıma işletmeleri, hareket kabiliyeti kısıtlı kişiler ve refakatçileri ile refakat etmek için sertifikalandırılmış rehber köpekler ve tek başına seyahat eden çocukların taşınmasına öncelik tanır.

(2) Uçağa kabul edilmeme, iptal ve her türlü tehir söz konusu olduğunda, hareket kabiliyeti kısıtlı kişiler ve refakatçileri ile tek başına seyahat eden çocuklar, 10 uncu madde hükümlerine uygun olarak en kısa zamanda hizmet alma hakkına sahiptir.

Hava Yolları Tarafından Engelli Yolculara İndirim Nasıl Uygulanmaktadır?

(Türk Hava Yolları'nda (THY), %40 ve üzeri oranda engelli olan yolculara, iç hat uçuşlarda %20, dış hatlarda %25 indirim uygulanmaktadır. Ayrıca 'refakatçi ile seyahat etmelidir' ibaresi bulunan doktor raporunun ya da 'ulaşımında refakatçi hakkı vardır' ibaresinin yer aldığı kimlik kartını ibraz edilmesi halinde engelli yolcu ile aynı seferde seyahat edecek bir refakatçiye de promosyon biletler hariç tüm iç hatlarda %20 indirim sağlanmaktadır. Mobil uygulamada ya da internet üzerinden yapılan bilet satışlarında engelli yolcu indiriminin geçerli olabilmesi için raporun önceden sisteme işlenmesi gereklidir.

Sadece bir kereliğine engellilik durumlarını gösteren belgeleriyle birlikte Miles&Smiles üyesi olan engelli yolcular bir daha belge göstermelerine gerek kalmadan indirimden faydalanabiliyor. Engelli yolcu indirim, aktarmalı seferlerde de uygulanır, diğer indirimlerle birleştirilemez. Engelli yolcu indirim uygulanan biletlerde değişiklik ve iade işlemleri yapılabilir.

THY dışındaki firmalar engelli yolcular için bilet indirimini yapmamaktadır. Ancak Sun Express firması engelli kimlik sahiplerine ve 1 refakatçisine koltuk rezervasyonunu ücretsiz yapmaktadır. Emniyet kurallı gereği, yürüme engelli ve ağır hasta yolcuların şu koltuklarda oturması yasaktır: anne-çocuk sırası (ön sıralar) / acil çıkış sıraları / koridor koltuğu.

Hava Yolları Tarafından Engelli Yolculara Sunulan Diğer Hizmetler Nelerdir? (3)

Sedye veya tekerlekli sandalyeye ihtiyaç duyan yolcular uçaktan havalimanına, havalimanından uçağa görevliler yardımıyla ücretsiz olarak transfer edilir. Sedye ve tekerlekli sandalye talebi uçuştan 48 saat öncesine kadar havayolu şirketinin rezervasyon kanalları aracılığıyla belirtilmelidir. Özel hizmetlere ihtiyaç duyan engelli yolcular talep etmeleri halinde check-in, pasaport ve biniş işlemleri sırasında öncelikten yararlanabilir.

Engelli veya hareket kabiliyeti kısıtlı yolculara, uçağın uygunluk ve müsaitlik durumuna göre ön sıralarda yer verilir ve pencere kenarı koltuklarda ağırlanırlar ve uçağa öncelikli alınırlar.

Görme ve işitme engelli yolcular:

- Görme veya işitme engelli yolcular herhangi bir sağlık raporları olmadan tek başlarına seyahat edebilirler. Ancak hem görme hem de işitme engeli olan yolcuların bir refakatçi ile birlikte seyahat etmeleri gerekmektedir.
- İşitme engelli yolcular, THY’de canlı yazışma ve işaret dili tercümanından destek alabilir.
- Engelli yolculara refakat eden rehber köpekler ve duygusal destek köpekleri kabine ücretsiz olarak kabul edilirler. Duygusal destek köpekleri ve rehber köpekler için rezervasyon, kalkış saatine 48 saat kalana kadar yaptırılmalıdır. Uçağa kafessiz olarak alınacak olan bu köpeklerin temiz bir şekilde sahiplerinin ayaklarının dibinde oturması gerekmektedir.
- Rehber köpeklerin geçerli sağlık belgeleri, kimlik belgeleri ve aşı kağıtları olmalıdır. Buna ek olarak gidilecek ülke tarafından istenen başka evraklar da varsa onların da tam ve eksiksiz olması beklenir.

Zihinsel engelli yolcular:

- Zihinsel engelli yolcuların bir refakatçi ile birlikte seyahat etmeleri gerekmektedir.

Medikal ekipmanlarla uçuşu ve uçuş sırasında ilaç kullanması gereken yolcular:

Uçuş sırasında ihtiyacınız olabilecek bazı medikal ekipmanlar kabinlerimizde standart olarak yer almaktadır. Size ait bazı medikal ekipmanları ise uçuş sırasında kullanabilirsiniz.

• Oksijen tüpleri

Güvenlik gerekçesiyle uçuşlarda kendi oksijen tankınızı kullanmanız mümkün değil. Uçuş sırasında sunulan medikal sertifikalı oksijen tanklarından dakika başına doktor raporunuzda belirtilen miktarda yararlanabilirsiniz. Oksijen tüpü talebinizi uçuştan en az 48 saat önce bildirmeniz gereklidir.

• Solunum cihazları

Kendi solunum cihazınız, POC (Portable Oxygen Concentrator – taşınabilir oksijen konsantratörü) ya da CPAP (Continuous Positive Airway Pressure: üst solunum yollarını açık tutmaya yarayan cihaz) cihazlarıyla seyahat ederseniz bu cihazların FAA (Federal Havacılık Kurulu) onaylı olması gerekir. Solunum cihazınızı uçağın kalkış ve iniş aşamaları haricinde ihtiyaç duyduğunuz tüm durumlarda kullanabilirsiniz.

Ayrıca aşağıda belirtilen tıbbi ekipmanlar kısıtlamalar kapsamında değildir ancak bu ekipmanları kullanmanız söz konusu ise mutlaka uçuşlarınız öncesi havayolu şirketini bilgilendiriniz:

- Tıbbi ventilasyon aleti (hava temizleme aygıtı),
- Respiratör (solunum aygıtı),
- Kuru buz (Dry ice – katı karbondioksit) (kişi başi en fazla 2,5 kg) (Tıbbi malzemelerin soğuk tutulması amacı ile kullanılmaktadır.)
- Sıvı nitrojen ile soğutulan özel taşıma kapları (Tıbbi malzemelerin soğuk tutulması amacı ile kullanılmaktadır.)
- Batarya ile çalışan taşınabilir medikal cihazlar (aşağıdakiler ve benzerleri)

1.AED (Automated External Defibrillators – Otomatik Eksternal Defibrilatör), belirtilen miktarda yararlanabilirsiniz. Oksijen tüpü talebinizi uçuştan en az 48 saat önce bildirmeniz gereklidir.

2.Nebulizer (Fısfıs)

3.Sleep Apnoe Device (Uyku Apnesi Cihazı)

4.Diyaliz makinası

***Yardımcı ekipmanlarınızı uçakta taşıyabilmemiz için, ekipmanlarınızın boyutlarının 84 x 120 cm'i geçmemesi gerekmektedir.

***Uçuşlarda emniyet kuralları gereği aşağıda belirtilen cihazlar kabul edilmemektedir:**

- Sıvı akü ile çalışan tekerlekli sandalye(WCHBW) – Akıcı batarya içermesi sebebi ile
- Sıvı oksijen ile çalışan sistemler (sıvı oksijen tüpü gibi)

• İlaçlar

Diyabet hastalığı olan yolcular, uçuş sırasında bu hastalıkla ilgili tüm ilaçlarını herhangi bir rapor göstermeden alabilirler. Diyabet haricinde hastalığı olan ve uçuş sırasında ilaç kullanması gereken yolcuların reçetelerini yanlarında bulundurması gereklidir.

Havalimanında engelli yolculara sunulan diğer hizmetler nelerdir?

- HAVAŞ havaalanı servisi otobüsleri engelli yolcular için ücretsizdir.
- Engelli yolcular, özel araçlarını havalimanı otoparklarında 15 güne kadar ücretsiz park edebilirler. 15 günü geçen sürelerde ise normal otopark tarifesi üzerinden ücretlendirme yapılmaktadır.
- Tekerlekli sandalye ve/veya refakatçi desteğine ihtiyaç duyan yolcular havalimanlarındaki ilgili birimlerden tekerlekli sandalye ve kendilerine destek olabilecek bir refakatçi personel talebinde bulunabilmektedirler.

- Birçok havalimanında engelli yolcular öncelikli bagaj alım noktasından bagajlarını hızlıca alabilmektedir.
- İstanbul Havalimanı'nda ülke içindeki diğer havalimanlarında bulunmayan bazı ek hizmetler de bulunmaktadır. Bunlar şöyle özetlenebilir:

a. Örneğin, Ayçiçeği yaka kartı uygulaması ile otizm, demans, kaygı bozukluğu ve konuşma güçlüğü gibi görünmeyen farklılıklara sahip engelli yolcular ayçiçeği şeklindeki yaka kartını takarak bu konuda eğitimli personele görünür kılınır, böylece bu yolcuların havalimanı içindeki farklı işlem noktalarında daha fazla desteğe, anlayışa ve biraz daha fazla zamana ihtiyaç duyabilecekleri personel tarafından da anlaşılır. İstanbul Havalimanı'nda ayçiçeği yaka kartına danışma noktalarından ücretsiz olarak ulaşılabilir.

b. Havalimanı girişinde asistan talep edebilmek için üzerinde 'asistan çağrı noktası' yazan telefon kulübelere çağrı yapılabilmektedir.

c. Havalimanı içinde görme engelli yolcular mobil uygulama desteği ve yere döşenmiş hissedilebilir zemin (erişilebilir rota) aracılığı ile herhangi bir refakatçiye ihtiyaç duymadan beyaz bastonları ile tüm havalimanında bağımsız biçimde hareket edebilme imkanına sahiptir.

d. Havalimanı içinde ‘özel yolcu hizmet noktası’ ve ‘çok özel misafir odası’ bulunmaktadır. Ortamda bulunan sese, kalabalığa ve diğer çevresel uyaranlara karşı aşırı duyarlılığı olan ve bu sebeple olumsuz etkilenen yolcular bu odalarda dinlenebilmektedir. Odalardan faydalanabilmek için uçuşunuzdan en az 48 saat önce havalimanının web sitesinden başvuru yapmak gerekmektedir, tek seferlik yapacağınız bu başvuru sonrası alacağınız kartla bundan sonraki tüm uçuşlarınızda bu hizmetten ücretsiz olarak faydalanabilmektesiniz.

e. Ayrıca G3 kapısının olduğu noktada yetişkin alt değiştirme odası bulunmaktadır, böylece yatarak alt değiştirme ihtiyacı bulunan yolcular bu odada rahatça ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir.

Tren yolcularında engelli yolcu indirimi nasıl uygulanmaktadır?

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları’nda (TCDD), yüksek hızlı trenler (YHT) dahil tüm koltuklu seferler engellilere ücretsizdir.

TCDD Taşımacılık A.Ş. ve/veya acente, engelli ve/veya hareket kabiliyeti kısıtlı kişilere rezervasyon yapmayı veya bilet satmayı reddedemez, refakatçi zorunluluğu getiremez.

Engelli ve/veya hareket kabiliyeti kısıtlı kişiler ile refakatçileri veya refakat etmek için sertifikalandırılmış rehber köpekler ve tek başına seyahat eden 13-18 yaş arası çocukların taşınması önceliklidir. Görme engelli yolcuların rehber köpeği, köpeğin ağızlığı ve gerekli sağlık belgeleri olmak koşulu ile yolcu yanında ücretsiz taşınır.

Gecikmeler konusunda duyu ile ilgili bozukluğu olan yolcuların standartlara uygun görsel ve işitsel sistemler ile bilgi edinme hakları vardır.

Engelli yolcular refakatçi bulundurma hakkında nasıl yararlanabilir?

Engelli yolcuların, ücretsiz ya da indirimli seyahat hakkında refakatçileri ile birlikte yararlanabilmeleri için, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nca verilen ve üzerinde "ULAŞIMDA REFAKATÇİ HAKKI VARDIR" ibaresinin yer aldığı kimlik kartını ibraz etmeleri gerekmektedir.

Engelli yolcuların pasaport işlemlerinde ne tür kolaylıklar sağlanmaktadır?

Pasaport birimlerine başkasının yardımı olmadan tek başına gelemeyecek kadar hasta, engelli, makineye bağlı ya da yaşlılık vb. geçerli mazeretlerinden dolayı pasaport müracaatı birimlerine bizzat gelemeyecek durumda bulunan ve hukuki sorumluluğunun farkında olup, talepte bulunan vatandaşların

e-pasaport müracaatlarının, gerekli belgelerin hazırlanması, bu belgelere istinaden hazırlanacak pasaport müracaat formunun görevlendirilecek bir memur tarafından şahsın belirtmiş olduğu adreste yapılacak kimlik teyidi sonucuna göre müracaat alınması sağlanmış, uygulama hakkında ne şekilde işlem yapılacağı hususu il valiliklerine bildirilmiştir.

Şehir içinde hizmet veren toplu taşıma araçlarında engelli yolcu indirimi nasıl uygulanmaktadır?

Belediye otobüsleri, raylı araçlar (metro seferleri, tramvay, feniküler vb) ve deniz yollarının şehir içi sefer yapan vapurları en az %40 oranında engelli olduğunu belgeleyen engelli yolculara ücretsiz hizmet vermektedir. 'Ağır engelli' ibareli raporu olanların bir refakatçisi engelli kişi ile beraber olmak şartıyla ücretsiz ulaşımdan yararlanır.

Engelli kişilerin özel araçları ile şehir içinde belediyelere ait otoparklardan yararlanma hakları ise belediyeden belediyeye değişiklik göstermektedir.

Örneğin; İstanbul'da ruhsatında engelli ibaresi bulunan araç sahibi engelliler, adlarına tescilli olan hususi bir (1) aracını, İSPARK AŞ'ye bildirimde bulunarak araç plakalarını sisteme kaydettirmeleri koşuluyla yol kenarı otoparklarından günde 3 saat, katlı ve açık otoparklarından günde 8 saat ücretsiz yararlanabilirler.

Ücretsiz kullanım süresinin aşılması durumunda süre aşımından kaynaklanan otopark ücretleri normal tarife üzerinden araç kullanıcısı ve/veya ruhsat sahibinden tahsil edilir.

İzmir’de ise İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin almış olduğu en son karar doğrultusunda, engelli kişiler araç plakasında ya da araç ruhsatında engellilik durumu belirtilmemişse, Yenışehir semtinde bulunan Emniyet Trafik Şube Müdürlüğünden engelli park kartı alarak, açık ve kapalı otoparklarda 0-12 saat için 6 TL, 12-24 saat için 8 TL öderler.

Müze ve Ören Yerlerine Girişte Engelli İndirimi

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından işletilen müze ve ören yerlerine girişler “Müze ve Ören Yerlere Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge” gereği engelli ve yanındaki bir refakatçisine ücretsiz sunulmaktadır. Hizmetten ücretsiz faydalanmak engelli kimlik kartının gösterilmesi yeterlidir.

Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanları Ve Tabiat Parklarına Girişte Engelli İndirimi

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından işletilen müze ve ören yerlerine girişler “Müze ve Ören Yerlere Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge” gereği engelli ve yanındaki bir refakatçisine ücretsiz sunulmaktadır.

Hizmetten ücretsiz faydalanmak engelli kimlik kartının gösterilmesi yeterlidir.

Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanları Ve Tabiat Parklarına Girişte Engelli İndirimi

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından işletilen milli parklar, tabiatı koruma alanları ve tabiat parklarına girişte engelli olduklarını gösterir kimlik ya da belgelerini ibraz etme koşuluyla engellilerden ücret alınmamaktadır. Çadır ve karavan yeri ücretleri ise %50 indirimli olarak uygulanmaktadır.

Konaklama tesislerinde bulunan engelli misafir odasının özellikleri nelerdir? (4)

6.06.2011 itibariyle yürürlüğe giren “Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine Ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ’de turizm tesislerinde bedensel engelliler için sağlanması gereken bir takım standartlara yer verilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yayımladığı tebliğe göre; 80 odalı otellerden en az 1, 200 odalı otellerden en az 2, 300 odalı otellerden ise en az 3 engellilere uygun oda olmalıdır. Minimum oda sayısı her 100 odada bir artmaktadır.

***Konaklama tesisine rezervasyon yaptırmadan önce bu odaya ilişkin sorularınızı ve taleplerinizi tesis görevlilerine iletebilir, tarafınıza odanın durumuna ilişkin detaylı bilgi ve fotoğraf gönderilmesini talep edebilirsiniz.**

Öğretmenevlerinde engelli misafirlere indirim nasıl uygulanmaktadır? (5)

29 Nisan 2021'de son haline getirilen Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi Ve Akşam Sanat Okulları Yönetmeliği'nin 25. maddesine göre; konaklama ünitesinden faydalanmak isteyen engellilere ve aynı odada birlikte konaklayacak yakınlarına; 18 yaşını doldurmuş bireyler için 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik, 18 yaşını doldurmamış çocuklar için ise 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik çerçevesinde engellilik oranının %40 ve üzerinde olduğunu belgelemeleri şartıyla, ilgili yıla ait Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğde belirtilen taban fiyattan az olmamak kaydıyla, kurumda geçerli kamu ücretinden %40'a kadar indirim uygulanabilir. Kurumların en az bir odası engelli odası olarak düzenlenir.

Tatil rezervasyonları bağlamında engelli bireylerin tüketici hakları nelerdir?

Türkiye’de tüketici hakları 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile korunmaktadır. Ancak Ayşegül Domaniç Yelçe’nin 17 Mayıs 2021 tarihli Hürriyet Gazetesi’nde yazdığı yazıda da (6) belirttiği üzere ne bu kanunda ne de 5378 sayılı Engelliler Kanunu’nda engellilerin tüketici hakları konusunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bu kanunda tatil rezervasyonlarına ilişkin haklar, hizmet sözleşmelerine ilişkin yükümlülükler ile sınırlıdır ve Kanun’un 50 ve 51. maddelerinde belirtilen hususlar ile çerçevelidir.

ŞİKAYET MEKANİZMASI:

Turizm hizmetlerine ulaşırken sorun yaşamınız durumunda çeşitli şikayet mekanizmalarını kullanabilirsiniz.

A. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile koruma altına alınan haklarınıza ilişkin bir sorun yaşandığında tüketici hakem heyetlerine başvuru yapabilirsiniz. Sürece ilişkin detaylı bilgiye aşağıdaki soru ve yanıtlardan ulaşabilirsiniz (7):

Tüketici hakem heyetlerinin görev alanını belirleyen parasal sınırlar nedir?

Tüketici hakem heyetlerinin görev alanını belirleyen başvuru sınırları tüketici uyuşmazlıklarının değerleri açısından her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ilan edilen yeniden değerlendirme oranında tekrar belirlenmektedir. Bu kapsamda 2021 yılı için; büyükşehir belediyesi statüsünde olmayan illerde değeri 11.330 Türk Lirası'nın altında bulunan uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine, büyükşehir belediyesi statüsünde bulunan illerde ise 7.550 Türk Lirası ile 11.330 Türk Lirası arasındaki uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine ve değeri 7.550 Türk Lirası'nın altında bulunan uyuşmazlıklar için ilçe tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılması zorunludur.

2021 yılı için, 11.330 Türk Lirası ve üzerindeki uyuşmazlıkların karara bağlanması amacıyla tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılamaz. Söz konusu uyuşmazlıkların çözümü için 6502 sayılı Kanun'un 73/A maddesi kapsamında sırasıyla dava şartı arabuluculuk müessesesine ve tüketici mahkemelerine; tüketici mahkemeleri bulunmayan yerlerde ise asliye hukuk mahkemelerine başvurulması gerekmektedir.

Tüketici hakem heyetlerine nasıl başvuru yapılır?

Şahsen veya avukat aracılığıyla; elden, posta yoluyla veya elektronik ortamda e-Devlet kapısı üzerinden Tüketici Bilgi Sistemi (TÜBİS) (<https://tuketicisikayeti.ticaret.gov.tr>) ile tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılabilir. Başvurular, uyuşmazlık konusunu içeren dilekçenin, varsa delil oluşturan ilgili belgelerle birlikte tüketici hakem heyetine verilmesiyle yapılır. Tüketici hakem heyetlerine yapılacak başvurular Ticaret Bakanlığı'nın internet sayfasında yer alan başvuru formu kullanılarak yapılabilir.

Başvuru formu kullanılmadan yapılan başvurularda ise başvuru sahibinin adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, adresi ve varsa diğer iletişim bilgileri, talebi ve Türk Lirası cinsinden uyuşmazlık değeri ile şikayet edilene ilişkin bilgilere yer verilmesi zorunludur. Uyuşmazlık değerinin döviz cinsinden olması durumunda, söz konusu değer başvuru tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın belirlediği efektif döviz satış kuru esas alınarak Türk Lirası'na çevrilir.

Elektronik ortamda yapılan başvuruların TÜBİS ile yapılması zorunludur. Bu başvuruların geçerli olabilmesi için uyuşmazlıkla ilgili başvuru formunun eksiksiz olarak doldurulması, varsa bilgi ve belgelerin sisteme yüklenmiş olması gerekir.

Hangi tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılabilir?

Başvurular, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu veya tüketici işleminin yapıldığı yerdeki tüketici hakem heyetine yapılabilir.

Daha detaylı bilgi için <https://ticaret.gov.tr/tuketici/tuketici-hakem-heyetleri/sikca-sorulan-sorular> adresli internet sitesinde yer verilen Sıkça Sorulan Sorular bölümünden tüketici hakem heyetleri ve tüketici sözleşmeleri hakkında Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan çeşitli soru ve cevaplara ulaşılabilir.

Tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılırken kullanılması gereken başvuru formu örneğine:

<https://ticaret.gov.tr/tuketici/tuketici-hakem-heyetleri/basvuru-formlari> adresinden ulaşılabilir.

CİMER Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi

Turizm hizmetlerine erişirken kamu uygulamalarında karşılaştığınız sorunlara yönelik istek, öneri ve şikayetlerinizi Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi'ne (CİMER) iletebilirsiniz. Başvurular Türkçe olmak zorundadır.

Kimler başvuru yapabilir?

-Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşları.

Hangi tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılabilir?

Ayırt etme gücüne sahip 12 yaşını doldurmuş gerçek kişiler, yurtdışında yaşayan Türk vatandaşları, çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler, mavi kartlılar, çifte vatandaşlık sahipleri ve ayırt etme gücüne sahip kısıtlılar CİMER'e başvuru yapabilmektedir.

Özel hukuk tüzel kişileri yetkili kişi aracılığıyla tüzel kişinin unvanı, adresi ve yetki belgesi ile birlikte başvuru yapabilmektedir. Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişilerin 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu hükümleri uyarınca kamu kurumlarından talep edecekleri bilgi veya belgelerin kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olması gerekmektedir.

Yabancılar uluslararası sözleşmeler uyarınca karşılıklılık esası çerçevesinde mektup ya da faks aracılığıyla başvuru yapabilmektedir.

CİMER Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi

Nasıl başvuru yapılabilir?

• **Elektronik ortamda başvuru:** www.cimer.gov.tr “üzerinden ilgili bölümler doldurularak doğrudan başvuru yapılabilmektedir. www.turkiye.gov.tr (e-devlet kapısı) Başvuru sahibi e-devlet sistemine giriş yaptıktan sonra arama bölümüne “CİMER” yazarak uygulamaya kısa yoldan erişim sağlayabilmektedir.

İstediğim kuruma doğrudan başvuru yapabilir miyim?

İnternet (cimer.gov.tr ve e-devlet kapısı) üzerinden yapılan başvurularda; başvuru metni oluşturulduktan sonra “Başvurunuz, CİMER aracılığıyla en kısa sürede sonuçlandırılmak üzere seçeceğiniz kuruma doğrudan iletilecektir” butonu tıklanarak başvuru doğrudan seçilen kuruma gönderilebilmektedir. Başvurunuza işlem yapacak kurumun hangisi olduğunu bilmiyorsanız İletişim Başkanlığını tercih etmeniz uygun olacaktır.

İletişim Başkanlığının seçilmesi halinde ise başvuru ön değerlendirme sonrasında ilgili kamu kurumuna sevk edilmektedir.

Not: Turizmle ilgili şikayetlerinizde:

A-Otel, müze, kültür alanları gibi şikâyet konularınızda Kültür Turizm Bakanlığını seçebilirsiniz.

B- Ulaşım ile ilgili yaşadığınız şikayetlerinizi de Ulaştırma Bakanlığını seçebilirsiniz.

C- Her türlü erişilebilirlik şikayetlerinizde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını seçebilirsiniz.

CİMER’e elektronik ortamda ve telefon yolu ile günlük 1 adet başvuru yapılabilmektedir. Elektronik ortamda yapılan başvurularda başvuru metni 1.500 karakterle sınırlıdır. CİMER’e elektronik ortamda yapılan başvurularda müracaat konusunun başvuru metni alanına yazılması zorunludur.

Bununla birlikte müracaat konusunun ekli belgelerle desteklenebilmesi için başvuruya dosya, ekran görüntüsü ya da fotoğraf ekleme seçeneği bulunmaktadır.

CİMER'e ihbar başvurusu yapılırken başvuru sahibi tarafından kimlik ve iletişim bilgileri gizlenebilmektedir. Gerekli hallerde CİMER yetkililerince de bu bilgiler gizlenebilmektedir. Ancak şikâyet başvurularında kimlik ve iletişim bilgileri gizlenememektedir.

• **Telefonla başvuru (ALO 150):**

Başvuru sahibi ALO 150'yi aradığında bulunduğu ilin Valilik bünyesindeki CİMER Kullanıcısı telefonunu cevaplamakta ve yönlendirici sorularla kişinin başvurusunu kayıt altına alarak ilgili kamu kurumuna doğrudan yönlendirebilmekte veya ön değerlendirme için başvuruyu İletişim Başkanlığına aktarabilmektedir.

• **Mektup-Faks:**

İletişim Başkanlığına hitaben yazılacak mektup ve faks ile başvuru yapılabilmektedir. Bu başvurular www.iletisim.gov.tr adresinde belirtilen yazışma adresine gönderilmektedir.

• **Şahsen Müracaat:**

Başvuru sahipleri Cumhurbaşkanlığı, Bakanlık, Valilik ve Kaymakamlıklarda oluşturulan halkla ilişkiler bürolarına şahsen müracaat ederek başvuru yapabilmektedir. Tüm başvuruların Türkçe olarak yapılması zorunludur.

Başvuruma hiç cevap verilmedi, ne yapmam gerekir?

Dilekçenizin konusu belirli bir istek, şikâyet ve ihbar niteliğinde ise ve size otuz (30) gün içinde herhangi bir cevap verilmediyse CİMER'e cevap alamadığınıza dair başvuruda bulunabilirsiniz. Bu durumda başvuru ilgili kuruma yasal süresi içerisinde vatandaşa bir an önce müspet veya menfi bir cevap verilmesi ricasıyla yeniden sevk edilmekte ve cevap vermeyen kurum uyarılmaktadır.

Başvurunuzun üzerinden uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen herhangi bir cevap verilmemişse yasal haklarınız konusunda bilgilendirme yapılmaktadır. Başvuru sahibi dilekçesine cevap vermeyen yetkili makamlar hakkında cezai takibat yapılması için şikâyet yoluna gidebilir. Bu olaydan dolayı bir zarara uğradığını düşünülüyorsa ilgililer aleyhine tazminat davası da açabilir.

Ayrıca idarenin cevap vermemesine yönelik şikâyetinizi Kamu Denetçiliği Kurumuna iletebilirsiniz. (Ayrıntılı bilgi için bkz: www.ombudsman.gov.tr)

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yapılan başvuruyla ilgili kurum tarafından cevap verilmemesi halinde, yargı makamına başvuruda bulunulabilir.

Yargı makamına başvurmadan önce Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna cevap alınamayan başvurunun yapıldığı tarih itibarıyla en geç yetmiş beş (75) gün içinde yazılı olarak itiraz başvurusunda bulunabilir.

CİMER hakkında daha fazla bilgi için ;
<https://www.cimer.gov.tr/50sorudacimer.pdf>

İnternet Şikâyet ve Yorum Portalları:

Başta kurumsal firmalar olmak üzere birçok işletme internetteki şikâyet portalları, sosyal medya mecraları ve arama motorlarında ki kendileriyle ilgili yorumları takip ederek, çözümü için çaba göstermektedir. Sizde karşılaştığınız sorunu ya da beğeniyi elektronik mecralar aracılığıyla duyurabilirsiniz.

Şikâyet ve Yorum portallarının başlıcaları:

A-Google, Yandex gibi arama motorlarındaki işletme yorumları,

B-TripAdvisor gibi turizm seyahat edenlerin yoğun takip ettiği portal,

C-Şikayetvar.com gibi Türkiye’de yoğun olarak kullanılan web sitesi,

D-Sosyal Medya: Facebook, Instagram, Twitter gibi kurumlara ait sosyal medya hesaplarından da olumlu yada olumsuz görüş bildirebilirsiniz.

TÜRKİYE PLAHLAR LİSTESİ

*Aşağıda mavi bayrak standartlarındaki engelli olanaklarına sahip plajlar listelenmiştir. Söz konusu plaj işletmecileri ile derneğimizin herhangi bir bağı yoktur, bu bölüm bilgilendirme amacıyla yapılmıştır. Dolayısıyla herhangi bir mağduriyet yaşamamanız için gitmeden önce ilgili işletme ile iletişim kurarak bilgilerin doğruluğunu teyit etmenizi tavsiye ederiz.

****Listede yer alan tüm plajlarda engelli tuvaleti, şezlong / şemsiye imkanı ve engelli tuvaleti bulunmaktadır.**

İL	İLÇE	Plaj/Yat/Marina	Engelli Tuvaleti Yeri	Denize Girme Olanakları Var mı ? Nasıl ?
Antalya	Alanya	Grand Kaptan Otel	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Alanya	Sunprime C-Lounge Hote	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Manavgat	Ali Bey Club Manavgat	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Manavgat	Boğaz Otel	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Manavgat	Ali Bey Resort Sorgun	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Manavgat	Mira Mare Hotels	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Manavgat	Mira Mare Hotels	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Manavgat	Commodore Elite	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Manavgat	Monachus Hotel	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Manavgat	Kamelya World	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Manavgat	Side Sun Bella Resort	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Serik	Papillon Zeugma	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Serik	Limak Atlantis Otel	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Serik	Voyage Belek Golf	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Serik	Limak Arcadia Golf Resort	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Serik	Calista Luxury Resort	Plajda Tesiste	Var - İskeleden Asansör
Antalya	Serik	Club Megasaray	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Serik	IC Hotels Green Palace	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Serik	Adalya Elite Lara	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Serik	Limak Lara De Luxe Hotel	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Muratpaşa	Büyükşehir Belediyesi Lara Ekdağ Plajı	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Muratpaşa	Karpuzkaldıran Özel Eğitim Merkezi	Plajda	Var - Engelli Asansör
Antalya	Konyaaltı	Sahil Antalya Yaşam Parkı 1	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Konyaaltı	Sahil Antalya Yaşam Parkı 2	Plajda	Var - Yüzer Şezlong

İL	İLÇE	Plaj/Yat/Marina	Engelli Tuvaleti Yeri	Denize Girme Olanığı Var Mı ? Nasıl ?
Antalya	Konyaaltı	Sahil Antalya Yaşam Parkı 3	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Konyaaltı	Sahil Antalya Yaşam Parkı 4	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Konyaaltı	Sahil Antalya Yaşam Parkı 5	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Konyaaltı	Sahil Antalya Yaşam Parkı 6	Plajda	Var - Yüzer Şezlong, İskeleden Asansör
Antalya	Konyaaltı	Sahil Antalya Yaşam Parkı 7	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Konyaaltı	Sahil Antalya Yaşam Parkı 8	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Konyaaltı	Büyükşehir Bld. Konyaaltı Halk Plajı 9	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Konyaaltı	Büyükşehir Bld. Konyaaltı Halk Plajı 10	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Konyaaltı	Büyükşehir Bld. Sarısu Plajı	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Konyaaltı	Büyükşehir Bld. Kadınlar Plajı	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Kemer	Büyükşehir Bld. Beldibi Atatürk Parkı Plajı	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Kemer	Grand Park Kemer Otel	Plajda Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Antalya	Kemer	Amara Prestige Elite	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Kemer	Alkoçlar Kemer Exclusive	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Antalya	Kemer	DoubleTree by Hilton Antalya Kemer	Plajda Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Antalya	Kemer	Maxx Royal Kemer	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Antalya	Kemer	Limak Limra	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Aydın	Didim	Aquasis De Luxe Resort & Spa	Plajda	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Aydın	Didim	Büyük Anadolu Didim Resort	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Aydın	Kuşadası	Ephesia Hotel	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Çanakkale	Merkez	Kepez Belediyesi Halk Plajı	Plajda	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Çanakkale	Merkez	Çanakkale Barış Halk plajı	Plajda	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Düzce	Akçakoca	Çuhallı Aile Plajı	Var	Var - Yüzer Şezlong
İzmir	Çeşme	Alaçatı Beach Resort&Spa	Plajda	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
İzmir	Karaburun	Kuyucak Halk Plajı	Plajda	Var - Yüzer Şezlong + Denizin İçine Rampa
İzmir	Urla	Kum Denizi Halk Plajı	Plajda	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
İzmir	Foça	Karakum Halk Plajı	Plajda	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Mersin	Erdemli	Kızkalesi Halk Plajı	Var	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Sea Garden 1	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Sea Garden 2	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Kempinski Hotel Barbaros Bay	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Bardakçı Koyu Azka Otel	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Voyage Bodrum	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Magnific Hotel	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong + Denizin İçine Rampa
Muğla	Bodrum	isis Hotel	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Bodum Belediyesi Özgür Halk Plajı	Plajda	Var - Yüzer Şezlong + Denizin İçine Rampa
Muğla	Bodrum	Kumbahçe Halk Plaj	Plajda	Var - Görme Engellilere Deniz İçine Rampa
Muğla	Bodrum	Kefaluka Resort	Tesiste	Var - İskeleden Asansör
Muğla	Bodrum	Armonia Holiday Village	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Swissotel Resort	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Bodrum	La Blanche Resort & Spa	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Bodrum	Grand Park Bodrum	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Club Armonia Bodrum Evleri	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa

İL	İLÇE	Plaj/Yat/Marina	Engelli Tuvaleti Yeri	Denize Girme Olanakları Var mı ? Nasıl ?
Muğla	Bodrum	Yasmin Bodrum Resort	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Delta Beach Resort	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Vogue Hotel	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	Rixos Premium Bodrum	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Bodrum	The Bodrum by Paramount Hotel	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Milas	La Blanche Island	Plajda Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Milas	Crystal Green Bay Resort	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Fethiye	Barut Fethiye Sensatori	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Fethiye	Club Tuana Fethiye	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Fethiye	Blue Point Beach	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Ortaca	Hilton Dalaman Sarıgerme Resort	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Ortaca	TT Hotels Tropical	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Ortaca	TT Hotels Palace	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Ortaca	Tui Blue Sarıgerme Park	Plajda Tesiste	Var - İskeleden Asansör
Muğla	Ortaca	Sarçed Plaj	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Ortaca	Tui Magic Life Sarıgerme	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Marmaris	D-Resort Grand Azur	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Marmaris	Green Nature Diamond Hotel	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Marmaris	Grand Yazıcı Turban	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Marmaris	Hotel Aqua	Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Marmaris	Angels Marmaris Hotel	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Marmaris	D-Maris The Bay Plajı	Plajda Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Datça	Aktur Tatil Sitesi	Plajda Tesiste	Var - Denizin İçine Kadar Rampa
Muğla	Datça	Billurkent Devremülk Villaları	Tesiste	Var - Yüzer Şezlong
Muğla	Ula	Akyaka Halk Plajı	Plajda	Var - Yüzer Şezlong-Denizin İçine Rampa
Sakarya	Karasu	Sahil Park Plajı	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Sakarya	Karasu	32 Evler Halk Plajı	Plajda	Var - Yüzer Şezlong
Tekirdağ	Şarköy	Büyükşehir Bld. Şarköy Sosyal Tesisleri	Plajda	Var - Yüzer Şezlong

DESTEK VEREN KURULUŞLAR & İŞ BİRLİĞİ YAPILAN KİŞİLER

İzmir Kent Konseyi
İzmir Engelli Meclisi
İzmir Üniuersiteleri Platformu
Engelsiz Yaşam Derneği
Mina Derneği
Engelli Yaşam Çözümleri DanıŐmanlıĐı
Oder Otizm Derneği
Otizm Dernekleri Federasyonu
EHED Engelli Hakları Erişilebilirlik
İzleme Denetleme Derneği
Engelsiz Erişim Derneği
Emek Engelsiz Motor Sporları Kulübü
İZRO İzmir Turist Rehberleri Odası
Skal İzmir İnternational
Eged EĞitimde Görme Engelliler Derneği
Claros Tour

KAYNAKÇA:

- 1) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/01/20180108-1.htm>
- 2) http://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/mevzuat/sektorel/yonetmelikler/shy_yolcu__yonetmelik_formatina_uygun_hale_getirilmesi_.pdf
- 3) <https://www.turkishairlines.com/tr-int/bilgi-edin/hasta-ve-engelli-yolcular/#:~:text=G%C3%B6rme%2oveya%2oduyma%20engelli%2oyolcular%C4%B1m%C4%B1z,kabine%20%C3%BCcretsiz%2oolarak%20 kabul%20 edilirler.>
- 4) <https://www.areksan.com/blog/otellerde-engelli-odasi-nasil-olmalıdır>
- 5) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210429-3.htm>
- 6) <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/aysegul-domanic-yelce/engellilerin-tuketici-haklari-calismasi-41812282>
- 7) <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6502.pdf>

✉ bilgi@herkesicinturizm.org

☎ 0 533 478 06 09

📍 848 sokak No:90 D:311 İkinci
Beyler sokağı Konak / İzmir

🌐 www.herkesicinturizm.org

www.facebook.com/
Herkes-İçin-Turizm-Derneği

www.instagram.com/
herkesicinturizm/